

Viziunea cu privire la viitorul UAT

Chircăiești-Hagimus

Raion: Căușeni · Populație: 3.984 loc. · Data: 20.07.2026 · Facilitator : Roman Banari

Viziunea 2035

Până în anul 2035, noua unitate administrativ-teritorială Chircăiești-Hagimus- este o comunitate în care ambele localități cresc împreună, fără ca vreuna să rămână în urmă: drumuri și trotuare sigure, apă potabilă la fiecare gospodărie, canalizare și salubritate organizate, un pod care unește mahalaua izolată a Hagimusului cu restul comunei, parcuri și zone de agrement în ambele sate și o administrație digitală, apropiată de fiecare cetățean — o comunitate în care oamenii aleg să rămână.

Obiective strategice

Viziunea se sprijină pe patru obiective strategice, care orientează prioritățile și proiectele clusterului:

Obiectivul strategic 1 — Conectivitate și mobilitate sigură. Reunește reabilitarea drumurilor locale, construcția trotuarelor și a trecerilor pietonale pe strada centrală din Hagimus, podul de acces peste calea ferată și îmbunătățirea programului de transport public.

Obiectivul strategic 2 — Servicii comunale moderne. Acoperă extinderea rețelei de apă potabilă, gestionarea deșeurilor solide și canalizarea, în ambele localități.

Obiectivul strategic 3 — Spații pentru comunitate și eficiență energetică. Vizează parcurile și zonele de agrement (extinderea parcului din Hagimus, zona de odihnă de lângă casa de cultură din Chircăiești), terenurile de sport și eficientizarea energetică a instituțiilor publice.

Obiectivul strategic 4 — Administrație performantă, echitabilă și participativă. Consolidează capacitatea administrativă comună, creează Centrul Unificat de Prestare a Serviciilor (CUPS) cu prezență în ambele localități și garantează participarea cetățenilor la decizii.

Teoria schimbării

Amalgamarea produce schimbarea printr-un lanț logic: resurse consolidate → capacitate administrativă crescută → servicii publice mai bune → investiții atrase → o calitate mai bună a vieții → încetinirea depopulării. Fiecare capitol al Viziunii susține câte o verigă a acestui lanț.

Principiile noi UAT

Funcționarea noii unități se întemeiază pe un set de principii de guvernare, cu un accent special pe echilibrul dintre cele două localități:

- echitate între localități* — investițiile și serviciile se distribuie corect între Chircăiești și Hagimus, indiferent unde se află sediul administrativ;
- subsidiaritate* — deciziile se iau cât mai aproape de cetățean, cu servicii de proximitate în ambele sate;
- transparență* — informare și consultare permanentă a locuitorilor;
- participare* — implicarea ambelor comunități în deciziile importante;
- eficiență* — folosirea judicioasă a resurselor comune;
- dezvoltare durabilă* — protejarea mediului și a resurselor pentru generațiile viitoare.

1. Profilul comunității

Localități: Chircăiești, Hagimus

Populație totală: 3.984 loc. (Hagimus — 2.066; Chircăiești — 1.918; BNS 2024)

Centru administrativ: Hagimus

Gospodării: 2.320

Suprafață: 81,42 km² (8.142 ha)

Km drum total: 47,5 km

Cele două localități au dimensiuni apropiate — nicio parte nu domină demografic cealaltă (52% / 48%). Aceasta face din Chircăiești-Hagimus un parteneriat între egali, în care deciziile se construiesc prin consens, iar dezvoltarea se planifică pentru ambele comunități în egală măsură.

Clusterul îndeplinește criteriile Legii nr. 225/2023: populație de cel puțin 3.000 de locuitori (3.984) și teritoriu continuu.

2. Cum au fost stabilite prioritățile

2.1. Consultarea locuitorilor prin chestionare

Prioritățile pornesc de la vocea locuitorilor. La Chircăiești au fost completate 120 de chestionare (fizice și online), iar la Hagimus — 115 (58 online și 57 fizice). În total, 235 de gospodării și-au exprimat opinia despre problemele localității — un eșantion consistent pentru comunități de această mărime.

2.2. Atitudinea față de amalgamare

Chestionarele au inclus și o întrebare privind susținerea amalgamării voluntare. Rezultatele arată o majoritate favorabilă în ambele localități, dar și o parte a locuitorilor care exprimă rezerve sau nu s-au decis încă:

Localitate	Pentru	Împotrivă	Indeciși	Susținere*
Chircăiești	cca 50	26	19	66%
Hagimus	68	40	—	63%
Total cluster	cca 118	66	19	64%

* Ponderele celor „pentru” din totalul celor care și-au exprimat o opinie (pentru + împotrivă). La Chircăiești, 19 respondenți au indicat „nu știu”, iar 25 nu au bifat nicio opțiune; datele pentru Hagimus provin din runda de chestionare centralizată de primărie.

Viziunea tratează aceste rezerve cu seriozitate: ele sunt consemnate la capitolul de riscuri, iar răspunsul la ele este consultarea publică deschisă din fiecare localitate și garanțiile de echitate descrise în acest document.

2.3. Atelierul de lucru participativ

Reprezentanții ambelor localități au analizat împreună, în cadrul Grupului de Lucru Comun, rezultatele chestionarelor și au cartografiat starea serviciilor publice locale (harta serviciilor). Prioritățile comune au fost apoi convenite prin consens, iar fiecare localitate și-a formulat prioritățile specifice.

2.4. Sinteza problemelor semnalate de locuitori

Tabloul de mai jos prezintă problemele semnalate în chestionare, în ordinea frecvenței:

Localitate	Problema semnalată	Mențiuni
Chircăiești	Reparația drumurilor locale	67
	Elaborarea documentației pentru canalizare	61
	Turnuri de apă și aprovizionare cu apă	33
	Divertisment, locuri de odihnă și agrement	14
Hagimus	Trotuare și treceri pietonale pe strada centrală	48
	Construcția sistemelor de asigurare cu apă potabilă	47
	Drumuri locale	41
	Managementul deșeurilor	30
	Pod/drum de acces peste calea ferată	22
	Canalizare	9
	Alte probleme (extinderea și finisarea parcului)	câte 1

3. Harta serviciilor — pe fiecare UAT

Notă metodologică: nivelurile 0–5 reprezintă percepția participanților la atelier (0 = serviciu inexistent) privind calitatea și accesibilitatea serviciilor și nu constituie indicatori tehnici sau statistici oficiali. Calitatea serviciului, gradul de acoperire și starea tehnică a infrastructurii sunt concepte diferite și se evaluează separat.

Chircăiești

Serviciu	Nivel
Rețea de apă potabilă	Nivel 5/5
Drumuri asfaltate	Nivel 1/5
Drumuri pietruite	Nivel 3/5
Transport public	Nivel 3/5
Iluminat stradal	Nivel 5/5
Grădiniță	Nivel 4/5
Teren de sport / loc de joacă	Nivel 4/5
Colectare deșeuri solide	Nivel 3/5
Canalizare publică	Nivel 0/5

Hagimus

Serviciu	Nivel
Rețea de apă potabilă	Nivel 4/5
Drumuri asfaltate	Nivel 2/5
Drumuri pietruite	Nivel 1/5
Transport public	Nivel 3/5
Iluminat stradal	Nivel 5/5
Grădiniță	Nivel 5/5
Teren de sport / loc de joacă	Nivel 4/5
Colectare deșeuri solide	Nivel 0/5
Canalizare publică	Nivel 0/5

Observație: în prezent nu funcționează niciun Centru Unificat de Prestare a Serviciilor (CUPS) în cele două localități — CUPS fiind un model de organizare a serviciilor, nu un serviciu public în sens clasic.

3.1. Ce ne spune harta — puncte tari și vulnerabilități

Punct forte comun: apa, iluminatul și grădinițele. Apa potabilă este bine cotate (5/5 la Chircăiești, 4/5 la Hagimus), iluminatul stradal este la nivel maxim în ambele localități, iar grădinițele funcționează bine (4/5 și 5/5). Nota la apă reflectă însă calitatea serviciului existent, nu acoperirea completă: construcția sistemelor de apă este a doua problemă ca frecvență la Hagimus (47 de mențiuni), iar la Chircăiești locuitorii cer turnuri de apă și o aprovizionare mai bună (33 de mențiuni). Apa rămâne, prin urmare, prioritate comună — din motive de acoperire, nu de calitate.

Deficitul comun principal: drumurile. Reparația drumurilor locale este problema numărul unu la Chircăiești (67 de mențiuni din 120 de chestionare) și a treia la Hagimus (41). Harta confirmă pe deplin: la Chircăiești drumurile asfaltate sunt la nivel critic (1/5), iar cele pietruite la 3/5; la Hagimus, asfaltate 2/5 și pietruite 1/5. Evaluarea de pe hartă și frecvența din chestionare fac din reabilitarea drumurilor prioritatea comună incontestabilă a clusterului.

Hagimus — siguranța pietonală, nevoia numărul unu. Cea mai frecvent semnalată problemă la Hagimus nu este un serviciu din harta clasică, ci lipsa trotuarelor și a trecerilor pietonale pe strada centrală (48 de mențiuni). Este o problemă de siguranță a vieții, tratată în cadrul priorității privind infrastructura rutieră.

Hagimus — mahalaua de peste calea ferată. Aproximativ 100 de gospodării sunt separate de restul localității prin calea ferată. Soluția identificată de comunitate este un pod de acces peste segmentul de cale ferată (22 de mențiuni în chestionar). Este cel mai concret deficit de conectivitate din cluster.

Chircăiești — canalizarea, o nevoie majoră. Elaborarea documentației pentru canalizare este a doua problemă ca frecvență la Chircăiești (61 de mențiuni din 120), iar harta consemnează lipsa completă a serviciului în ambele localități (0/5). La Hagimus, aceeași problemă adună 9 mențiuni. Grupul de Lucru Comun a decis totuși includerea canalizării între prioritățile comune: documentația și soluția tehnică se pregătesc la nivel de cluster, cu prima etapă de execuție la Chircăiești, unde nevoia este cea mai acută.

Deșeurile — o prioritate comună cu accent la Hagimus. Managementul deșeurilor adună 30 de mențiuni la Hagimus, unde serviciul de colectare lipsește (0/5 pe hartă); la Chircăiești colectarea este doar satisfăcătoare (3/5). Un serviciu comun de colectare, organizat la nivelul noii UAT, deservește ambele localități la costuri mai mici.

Spații publice — o nevoie exprimată în ambele localități. Terenurile de sport sunt bune (4/5 în ambele localități), dar comunitățile cer mai mult: la Chircăiești — o zonă de odihnă și agrement pe terenul adiacent casei de cultură și un mini-parc (14 mențiuni pentru divertisment și agrement); la Hagimus — extinderea celeilalte jumătăți a parcului existent. De aceea, spațiile publice au devenit prioritate comună.

Transportul public — funcțional, dar insuficient. Ambele localități evaluează transportul la 3/5. Nevoia exprimată nu este o rută nouă, ci un program mai frecvent al transportului existent — o îmbunătățire realizabilă prin negociere comună cu operatorii.

Concluzie. Cele două localități au un profil echilibrat și complementar: servicii de bază solide (apă, iluminat, grădinițe), aceleași deficite mari (drumuri, canalizare, deșeuri) și câte o nevoie specifică majoră de conectivitate sau agrement. Niciuna nu este „locomotiva” celeilalte — amalgamarea este aici un parteneriat între egali, în care bugetul consolidat rezolvă probleme pe care fiecare primărie, singură, le amână de ani buni.

4. Prioritățile comune ale clusterului

În urma analizei chestionarelor și a atelierului participativ, Grupul de Lucru Comun a convenit, prin consens, următoarele șase priorități comune:

#	Prioritate
1	Reabilitarea drumurilor și a infrastructurii rutiere (inclusiv trotuare și treceri pietonale)
2	Extinderea rețelei de apă potabilă
3	Gestionarea deșeurilor solide
4	Canalizare și sanitație publică
5	Spații publice, parcuri și sport
6	Eficientizarea energetică a instituțiilor publice
7	Extinderea și modernizarea iluminatului stradal
8	Crearea parcului fotovoltaic comun
9	Valorificarea potențialului turistic a comunităților amalgamate (traseul turistic al comunității)
10	Centru de tineret și activități specifice tineretului (cu suportul Agenția Națională de Tineret)

Cele șase priorități se grupează sub obiectivele strategice: drumurile, trotuarele și podul sub Obiectivul 1; apa, deșeurile și canalizarea sub Obiectivul 2; spațiile publice și eficiența energetică sub Obiectivul 3.

5. Priorități specifice per localitate

Pe lângă prioritățile comune, fiecare localitate și-a formulat nevoile proprii — iar Viziunea garantează că ambele liste se regăsesc în planul de investiții:

Localitate	Priorități specifice
Hagimus	Gestionarea deșeurilor solide; construcția podului de acces peste segmentul de cale ferată, care conectează mahalaua cu circa 100 de gospodării; extinderea celeilalte jumătăți a parcului din localitate.

Localitate	Priorități specifice
Chircăiești	Canalizare și sanitație publică (documentație și primă etapă); crearea unei zone de odihnă și agrement pe terenul adiacent casei de cultură, cu un mini-parc pentru activități; educație — înzestrarea cabinetelor școlare.

Nevoi de transport

Ambele localități au transport public funcțional (3/5), dar cu program insuficient. Nevoia identificată în atelier este un program mai frecvent al transportului existent — obiectiv realizabil prin negocierea comună a noii UAT cu operatorii de transport și prin coordonare cu Consiliul raional Căușeni (rutele raionale țin de competența APL de nivelul II).

6. De ce aceste priorități — situație, impact, beneficii

6.1. Drumuri, trotuare și podul de acces

Situația. Drumurile locale sunt problema cel mai frecvent semnalată în cluster (67 de mențiuni la Chircăiești, 41 la Hagimus). La Hagimus se adaugă lipsa trotuarelor și a trecerilor pietonale pe strada centrală (48 de mențiuni — prima poziție) și mahalaua de circa 100 de gospodării separată de calea ferată, fără pod de acces.

Impactul. Drumurile degradate scumpesc transportul, izolează gospodăriile și îngreunează accesul la școală, medic și piață; lipsa trotuarelor pune zilnic în pericol pietonii, în special copiii și vârstnicii; mahalaua de peste calea ferată trăiește efectiv separată de propriul sat.

Beneficiul. Un program comun de reabilitare — drumuri, trotuare, treceri pietonale și podul de acces — finanțat din transferul de investiții (12,45 mil. lei) și din fonduri atrase, leagă fizic cele două localități și aduce siguranță zilnică pentru toți locuitorii.

6.2. Extinderea rețelei de apă potabilă

Situația. Serviciul existent este apreciat (5/5 și 4/5), dar acoperirea este incompletă: construcția sistemelor de apă este a doua problemă la Hagimus (47 de mențiuni), iar Chircăiești cere turnuri de apă și aprovizionare mai bună (33 de mențiuni).

Impactul. Gospodăriile neconectate depind de surse proprii, cu calitate incertă și efort zilnic; presiunea scăzută și întreruperile afectează atât locuințele, cât și instituțiile publice.

Beneficiul. Extinderea rețelelor în ambele localități, pe bază de proiecte tehnice pregătite din Stimulentul 1, aduce apă sigură la fiecare gospodărie — cea mai directă îmbunătățire a calității vieții.

6.3. Gestionarea deșeurilor solide

Situația. La Hagimus, managementul deșeurilor adună 30 de mențiuni, iar serviciul de colectare lipsește (0/5 pe hartă); la Chircăiești colectarea este doar satisfăcătoare (3/5).

Impactul. Fără colectare organizată apar gunoiști neautorizate, care poluează solul și apa freatică — exact resursa pe care clusterul vrea să o extindă.

Beneficiul. Un serviciu comun de colectare, cu grafic regulat în ambele localități, este fezabil economic doar la scara noii UAT și menține satele curate.

6.4. Canalizare și sanitație publică

Situația. Canalizarea publică lipsește în ambele localități (0/5 pe hartă în ambele localități). La Chircăiești, elaborarea documentației pentru canalizare este a doua cerință ca frecvență (61 de mențiuni din 120).

Impactul. Apele uzate ajung în sol și în apa freatică, cu riscuri directe pentru sănătate și pentru fântânile din care încă se alimentează o parte dintre gospodării.

Beneficiul. Documentația tehnică — primul pas obligatoriu spre orice finanțare — se elaborează la nivel de cluster din Stimulentul 1, cu prima etapă de execuție la Chircăiești, unde nevoia este cea mai acută, și cu extindere ulterioară la Hagimus.

6.5. Spații publice, parcuri și sport

Situația. Comunitățile cer spații de recreere: zonă de odihnă și mini-parc lângă casa de cultură la Chircăiești (14 mențiuni pentru agrement), extinderea jumătății neamenajate a parcului la Hagimus.

Impactul. Fără spații publice îngrijite, viața comunitară slăbește, tinerii pleacă mai ușor, iar familiile nu au unde petrece timpul liber în sat.

Beneficiul. Două proiecte-pereche — parcul din Hagimus și zona de agrement din Chircăiești — dau fiecărei localități un spațiu vizibil, realizat din bugetul comun: dovada concretă că amalgamarea aduce ceva palpabil în ambele sate.

6.6. Eficientizarea energetică a instituțiilor publice

Situația. Clădirile publice (grădinițe, școli, case de cultură, sedii) au consumuri energetice mari; la Chircăiești, locuitorii cer și înzestrarea cabinetelor școlare.

Impactul. Facturile mari la energie consumă bugetul local — bani care ar putea merge spre drumuri sau servicii; copiii învață în clădiri greu de încălzit.

Beneficiul. Termoizolarea și modernizarea energetică a instituțiilor reduc permanent cheltuielile curente ale noii UAT și îmbunătățesc condițiile pentru copii, cu finanțare accesibilă din programele de eficiență energetică (UE, FEE, donatori).

7. Riscurile neintervenției și impactul social

7.1. Ce se întâmplă dacă nu acționăm

Domeniu	Riscul principal	Cine resimte cel mai mult
Drumuri și trotuare	Degradare continuă, accidente, izolarea gospodăriilor	Toți locuitorii; pietonii de pe strada centrală din Hagimus
Podul peste calea ferată	Mahalaua rămâne izolată de restul localității	Circa 100 de gospodării din Hagimus
Apă	Gospodării neconectate, calitate incertă din surse proprii	Gospodăriile din ambele localități
Canalizare	Poluarea solului și a apei freatică	Chircăiești în special
Deșeuri	Gunoști neautorizate, mediu degradat	Hagimus în special
Comunitate	Depopulare, plecarea tinerilor, viață comunitară slăbită	Ambele localități

7.2. Cum se leagă problemele între ele

Problemele se amplifică reciproc: fără drumuri și pod, gospodăriile rămân izolate; fără apă și canalizare, tinerii pleacă; fără tineri, serviciile se închid, iar bugetul scade și mai mult. Amalgamarea rupe acest cerc prin investiții coordonate, imposibile pentru fiecare primărie în parte.

7.3. Dimensiunea socială și incluziunea

Investițiile propuse au o dimensiune socială directă: trotuarele și trecherile protejează copiii și vârstnicii; podul de acces reconectează o comunitate întreagă la serviciile satului; apa și canalizarea protejează sănătatea familiilor cu venituri mici, care depind de fântâni; parcurile și zonele de agrement oferă spații gratuite pentru toate vârstele. Planificarea va urmări accesibilitatea pentru persoanele cu dizabilități și implicarea femeilor, tinerilor și vârstnicilor în deciziile comunitare.

7.4. Riscurile implementării

Pe lângă riscurile inacțiunii, implementarea are propriile riscuri, gestionate prin măsuri de atenuare:

- lipsa consensului privind centrul administrativ* — riscul principal al acestui cluster; măsura de atenuare este pachetul de garanții de echitate din capitolul 8 și continuarea procesului cu decizia amânată pentru o ședință dedicată a GLC;
- rezerve în rândul locuitorilor* — 26 de respondenți la Chircăiești și 40 la Hagimus s-au exprimat împotriva, iar 19 sunt indeciși; răspunsul este consultarea publică deschisă, cu răspunsuri concrete la fiecare temere;
- lipsa cofinanțării locale* — planificare bugetară multianuală și prioritizarea proiectelor mature;
- creșterea costurilor de execuție* — estimări cu marjă de rezervă și actualizare periodică;
- deficitul de personal calificat* — echipă comună și programe de instruire;

întârzierile proiectelor — eșalonare realistă și responsabili desemnați.

8. Cum va funcționa noua primărie

Noua administrație comună va oferi servicii mai bune decât pot oferi astăzi cele două primării separat:

- a) *un Centru Unificat de Prestare a Serviciilor (CUPS)* — în prezent inexistent în ambele localități — cu ghișeu în AMBELE sate, astfel încât niciun locuitor să nu fie nevoit să se deplaseze în cealaltă localitate pentru acte;
- b) servicii online (certificate, adeverințe, programări), accesibile de acasă;
- c) specialiști pe care primăriile mici nu și-i permit separat: proiecte și atragere de fonduri, achiziții, urbanism, asistență socială;
- d) un serviciu comun de gestionare a deșeurilor și de întreținere a drumurilor;
- e) serviciu comun de elaborare și management al proiectelor de finanțare.

Centrul administrativ — decizie stabilită prin consens, cu garanții pentru ambele localități

Cele două localități au dimensiuni apropiate, iar subiectul sediului administrativ a fost tratat deschis pe parcursul procesului. Grupul de Lucru Comun a stabilit, prin consens, comuna Hagimus drept centru administrativ, pe baza criteriilor de referință din HG nr. 925/2023 (populație, capacitate fiscală, servicii existente). Decizia este însoțită de trei garanții pentru ambele localități:

:

Sediul nu este un privilegiu. Locul unde se află clădirea primăriei nu determină unde merg investițiile: prioritățile comune și cele specifice din capitolele 4–6 acoperă ambele localități, iar bugetul urmează prioritățile, nu sediul.

Serviciile rămân în ambele sate. Cu sediul stabilit la Hagimus, CUPS se dezvoltă și se instituie primordial în Chircăiești, iar specialiștii lucrează pentru întreg teritoriul; niciun serviciu de proximitate nu se mută. Conform posibilităților CUPS funcționează în continuare cu ghișeu în fiecare localitate. Echitatea se verifică, nu se promite. Indicatorii de rezultat se raportează separat pe fiecare localitate (capitolul 15), iar consultarea publică anuală se organizează alternativ la Chircăiești și la Hagimus, astfel încât echilibrul dintre localități să poată fi urmărit public, an de an.

9. Indicatori de rezultat

Progresul se măsoară prin indicatori simpli, verificabili public:

1. *Drumuri*: minimum 15 km de drumuri locale reabilitate până în 2030.
2. *Siguranță pietonală*: trotuare și treceri pietonale funcționale pe strada centrală din Hagimus, în primii 2 ani.
3. *Conectivitate*: podul de acces peste calea ferată construit în Hagimus — 100 de gospodării reconectate.
4. *Apă*: rata de conectare a gospodăriilor la apeduct crescută în ambele localități, 100% până în anul 2030.
5. *Canalizare*: documentația tehnică elaborată în primele 18 luni; prima etapă de execuție la Chircăiești și Hagimus contractată până în 2029 și executată până în anul 2035.
6. *Deșeuri*: serviciu comun de colectare, cu grafic regulat în ambele localități, în 24 de luni.
7. *Spații publice*: zona de agrement de la Chircăiești și extinderea parcului din Hagimus — ambele finalizate până în 2030.
8. *Energie*: minimum două instituții publice modernizate energetic până în 2030.
9. *Instituțional*: CUPS funcțional cu ghișeu în ambele localități; minimum 3 proiecte de finanțare depuse anual; grad de satisfacție a cetățenilor de minimum 70%, măsurat anual.

Notă: indicatorii sunt orientativi și se calibrează la etapa de validare; sursele valorilor de pornire sunt chestionarele, harta serviciilor și datele administrative ale primăriilor.

10. Estimare bugetară orientativă

Stimulentul 1 (transfer de pregătire): 400.000 lei — pentru proiecte tehnice și pregătirea procesului (categoria 1.500–9.999 locuitori).

Stimulentul 2 (transfer investiții capitale): $3.984 \times 3.000 + 3.984^{1,5} \times 2 = 12.454.932$ lei.

Susținerea bugetelor locale (2028–2030): $3.984 \times 250 \text{ lei/an} \times 3 \text{ ani} = 2.988.000$ lei.

Total sprijin estimat din amalgamare: 15.842.932 lei (conform simulării oficiale amalgamator.gov.md).

Prioritate	Cost estimat	Surse de finanțare	Orizont
1. Drumuri, trotuare, pod de acces	> 10 mil. lei	Fond Amalgamare Voluntară; FNDRL; buget local	1–3 ani
2. Extinderea rețelei de apă	2 – 10 mil. lei	Fond Amalgamare Voluntară; UE (NDICI–Global Europe); BEI/BERD	1–3 ani
3. Gestionarea deșeurilor	1 – 3 mil. lei	Buget local; Fond Amalgamare Voluntară; FNDRL	1–3 ani
4. Canalizare (documentație + etapa I)	> 10 mil. lei	Stimulentul 1 (documentație); UE (NDICI); BEI/BERD	3–5 ani
5. Spații publice, parcuri, sport	1 – 4 mil. lei	Fond Amalgamare Voluntară; buget local; donatori	1–3 ani
6. Eficiență energetică instituții	2 – 6 mil. lei	UE; Fondul pentru Eficiență Energetică; donatori	2–5 ani

Buget local cumulat (cele 2 UAT): 21.167.600 lei.

Notă privind sursele externe: pentru Republica Moldova nu se aplică instrumentele FEDR/PNRR (dedicate statelor membre UE) acestea vor putea fi accesate în perspectiva aderării Republicii Moldova la UE. Programele Uniunii Europene dedicate Republicii Moldova accesibile la moment sunt NDICI – Global Europe, Interreg NEXT România–Republica Moldova, BEI, BERD, FNDRL, Fondul de amalgamare voluntară, bugetul local și donatorii bilaterali.

11. Valoarea adăugată a amalgamării — pentru fiecare localitate

Întrebarea firească a fiecărui locuitor este: „ce câștigă satul MEU?”. Acest capitol răspunde direct, pe baza priorităților convenite și a nevoilor exprimate în chestionare. Regula de aur a Viziunii: bugetul urmează prioritățile, nu sediul primăriei.

11.1. Ce câștigă Chircăiești

- reabilitarea drumurilor locale — problema nr. 1 în chestionare (67 de mențiuni), finanțabilă abia din bugetul consolidat;
- documentația tehnică pentru canalizare (61 de mențiuni) — elaborată din Stimulentul 1, cu prima etapă de execuție la Chircăiești;
- turnuri de apă și aprovizionare îmbunătățită (33 de mențiuni);
- zona de odihnă și agrement pe terenul adiacent casei de cultură, cu mini-parc pentru activități;
- înzestrarea cabinetelor școlare;
- ghișeu CUPS în localitate — actele se fac acasă, nu în altă parte.

11.2. Ce câștigă Hagimus

- trotuare și treceri pietonale pe strada centrală — nevoia nr. 1 a locuitorilor (48 de mențiuni);
- podul de acces peste calea ferată — circa 100 de gospodării reconectate la restul satului (22 de mențiuni);
- extinderea sistemelor de apă potabilă (47 de mențiuni);
- serviciu organizat de colectare a deșeurilor (30 de mențiuni);
- extinderea celeilalte jumătăți a parcului din localitate;
- ghișeu CUPS în localitate — aceleași servicii, fără drumuri suplimentare.

11.3. Ce câștigă ambele localități împreună

- un sprijin de circa 15,84 milioane lei de la Guvern, imposibil de obținut separat;
- administrație cu specialiști (proiecte, achiziții, urbanism) și capacitate reală de a atrage fonduri;

- c) servicii comunale organizate în comun (deșeuri, întreținerea drumurilor) — mai ieftine per gospodărie;
- d) voce mai puternică în raport cu Consiliul raional, Guvernul și finanțatorii;
- e) eficiență energetică în instituțiile publice — economii permanente la bugetul comun.

11.4. Cum se asigură finanțarea

Logica de finanțare asigură continuitatea: documentația pregătită din Stimulentul 1 (400.000 lei) deschide accesul la investițiile din Stimulentul 2 (12,45 mil. lei) și la transferurile cu destinație specială; acestea se completează cu programele UE dedicate Republicii Moldova (NDICI – Global Europe, Interreg NEXT), FNDRL, BEI/BERD și donatori. Susținerea bugetară (2,99 mil. lei, 2028–2030) acoperă tranziția instituțională. Prioritățile devin astfel nu doar dezirabile, ci și realizabile.

12. Dezvoltarea economică locală

Amalgamarea nu înseamnă doar infrastructură, ci și condiții pentru o economie locală mai puternică:

- a) agricultura — sprijin pentru producătorii locali și pentru cooperare, inclusiv acces mai bun la piețele din Căușeni și Bender datorită drumurilor reabilite;
- b) procesarea locală și lanțurile scurte — valoarea adăugată rămâne în comunitate;
- c) IMM-urile și antreprenoriatul — proceduri mai simple printr-o administrație digitalizată;
- d) spațiile publice amenajate (parcul din Hagimus, zona de agrement din Chircăiești) — susțin micile afaceri de servicii și evenimentele locale;
- e) eficiența energetică — reduce costurile instituțiilor și eliberează bani pentru dezvoltare.

Dezvoltarea economică susține direct obiectivul demografic: locurile de muncă și serviciile bune rețin tinerii.

13. Provocările demografice

Ca majoritatea comunităților rurale, clusterul se confruntă cu îmbătrânirea populației, migrația tinerilor și scăderea natalității. Structura echilibrată a clusterului (2.066 și 1.918 locuitori) este un avantaj: nicio localitate nu riscă marginalizarea, iar serviciile se dimensionează pentru întreg teritoriul. Viziunea răspunde provocărilor demografice prin: condiții bune în grădinițe (deja 4/5 și 5/5) și cabinete școlare dotate; spații de agrement pentru familii; siguranță pietonală; apă și canalizare — adică exact serviciile care cântăresc în decizia unei familii tinere de a rămâne.

14. Analiza SWOT

Puncte tari. Apă potabilă apreciată (5/5 și 4/5) și iluminat stradal la nivel maxim în ambele localități; grădinițe funcționale (4/5 și 5/5); terenuri de sport bune (4/5); dimensiuni demografice echilibrate — parteneriat între egali; îndeplinirea criteriilor legale de amalgamare; buget local cumulat solid (21,17 mil. lei).

Puncte slabe. Drumuri deficitare (asfaltate 1/5 la Chircăiești, pietruite 1/5 la Hagimus; drumurile locale — problema nr. 1 în chestionare); lipsa trotuarelor pe strada centrală din Hagimus; mahala izolată de calea ferată (~100 de gospodării); canalizare inexistentă (0/5 în ambele localități); colectarea deșeurilor doar satisfăcătoare la Chircăiești (3/5) și inexistentă la Hagimus (0/5); lipsa CUPS; capacitate administrativă redusă a primăriilor mici; lipsa consensului, deocamdată, privind centrul administrativ

Oportunități. Sprijin de 15,84 mil. lei din amalgamare; programe UE dedicate Republicii Moldova (NDICI – Global Europe, Interreg NEXT), FNDRL, BEI/BERD, Fondul pentru Eficiență Energetică; economii de scară la servicii; digitalizare; poziționarea între Căușeni și Bender — acces la piețe.

Amenințări. Depopularea și îmbătrânirea; rezervele unei părți a locuitorilor față de amalgamare; percepția de dezechilibru între localități după stabilirea centrului administrativ la Hagimus; creșterea costurilor de construcție; dependența de cofinanțare; instabilitatea legislativă.

15. Monitorizarea și evaluarea implementării

Pentru ca Viziunea să rămână un instrument viu, implementarea se monitorizează periodic și transparent:

- a) raport anual de implementare, prezentat consiliului noii UAT și publicat;
- b) actualizarea anuală a indicatorilor, cu valori realizate față de ținte — separat pe fiecare localitate, pentru a verifica echitatea investițiilor;

- c) consultare publică anuală privind progresul, organizată alternativ la Chircăiești și la Hagimus;
- d) un responsabil desemnat pentru monitorizare în cadrul primăriei;
- e) revizuirea Viziunii la fiecare 3 ani sau la schimbări majore.

Angajament

Grupul de Lucru Comun se angajează să consulte cetățenii din ambele localități cu privire la această Viziune și să o prezinte Consiliilor locale pentru aprobare, înainte de finalizarea procesului de amalgamare voluntară. Semnatarii confirmă, totodată, principiul echității: investițiile și serviciile descrise în acest document se realizează pentru ambele localități, indiferent de decizia privind centrul administrativ.

Semnat în cadrul ședinței Grupului de Lucru Comun:

Localitate	Reprezentant (nume, prenume)	Semnătura
Chircăiești		
Hagimus		